

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Impotentia Matrimonium dirimente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

De Impotentia Matrimonium dirimente.

S U M M A R I U M.

31. Qualis Impotentia dirimat Matrimonium?
32. An illud contrahere possint Eunuichi, & Spadones?
33. Senes decrepiti?
34. Steriles?
35. Mulier, quae non potest parere sine periculo vitae, vel non nisi fetum mortuum.
36. Constitutus in articulo mortis?
37. Vel non potens seminare intra vas, vel susceptum semen retinere?
38. Impotentia temporanea non dirimit Matrimonium.
39. Dirimit perpetua, tam respectiva.
40. Quam absoluta.
41. Quaecumque ex causa illa sit orta.
42. Sive cognita contrahentibus fuerit, sive non.
43. Nec convalescit Matrimonium sine novo consensu, etiamsi per miraculum.
44. Aut per sectionem cum periculo vitae Impotentia tollatur.
45. Impotentia perpetua superveniens Matrimonio, non tollit Matrimonium consummatum.
46. 47. Imò nec ratum.
48. Sc. An huiusmodi conjugibus licitus sit Matrimonij usus?
49. Sc. An validum sit Matrimonium initum ab Hermaphrodito?
50. Sc. Utrum, qui dubitat, sitne potens, vel impotens, licet contrahere Matrimonium possit?
51. Sc. An Matrimonium contrahens cum Impotente obligetur ad cohabitationem, & exhibenda obsequia conjugalia, quae potest?
52. Sc. An vita socialis inita inter impotentes esse possit verum Matrimonium?
53. Sc. Quo Jure Impotentia perpetua dirimat Matrimonium?

QUæritur 1. Qualis Impotentia dirimat Matrimonium? R. Sola Impotentia ad copulam dirimit Matrimonium, non verò Impotentia ad generationem. Sumitur ex c. quod sedem 2. h. tit. & docent S. Thom. in 4. dist. 34. q. un. art. 2. Petr. Barbof. in l. 1. ff. solut. Matr. p. 1. n. 98. Sanch. l. 7. de Matr. D. 92. per tot. Schambog. hic n. 3. Wiestner ibid. n. 25. Ratio est, quia impotentia ad copulam impedit, quò minus vir, & mulier fiant inter se una caro.

Ex quo sequitur 1. Quid dicendum de Matrimonio Eunuchorum, & Spadonum; nam distinguendum inter hos est: & quidem si altero duntaxat testiculo privati sint, & virilia sana, atque integra habeant, indubitato Matrimonium contrahunt validè, ut cum comuni sententia probat Sanch. D. 92. cit. n. 14. Gutier. c. 112. de Matr. n. 11. Barbof. in c. 2. h. tit. n. 4. König hic n. 7. Reiffenstuel ibid. n. 21. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matrim. c. 2. n. 116. Ratio est, quia, ut Medici cum Zacch. qq. Medico Legal. l. 3. tit. 1. q. 9. n. 4. & seqq. ostendunt, Spadones sunt potentes ad coeundum, & generandum, eò quòd vis, & virtus, aliàs in duobus testibus sita, uniatur in uno. At si utroque testiculo vel à natura, vel ex castratione careant, non possunt validè contrahere Matrimonium, ut notat Sanch. l. cit. n. 17. Conink D. 31. n. 76. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 3. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 2. n. 1. Gonzal. in c. 5. h. tit. n. 5. Vallens. hic n. 2. Engl. n. 2. Pirhing n. 3. cum supra allegatis, & teste Sanchez declaravit Sixtus V. Motu proprio edito 1587. Ratio est, quia non possunt emittere verum

semen, licet fortè vas naturale mulieris possint perrumpere: conf. habent Impotentiam absolutam coeundi. Accedit, quia isti nec fini secundario Matrimonij, qui est remedium concupiscentiæ, possunt satisfacere; nam istud haberi debet non per quamcumque copulam, sed per eam, quæ ex natura sua sit apta ad generationem proli. Quodsi tamen post contractum Matrimonium aliquis Eunuachus factus sit, copulam imperfectam cum missione non veri seminis exercere non prohibetur, ut docet Tolet. l. 7. Summ. c. 16. n. 4. Sanch. l. 7. de Matr. D. 102. n. 6. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 3. quia licet tales Matrimonium contrahere nequeant, uti tamen contracto eisdem licet, quatenus id fieri potest.

Sequitur 2. Quid dicendum de Matrimonio senum decrepitorum; nam si ita decrepiti, & exhausti sint, ut sint impotentes ad copulam habendam, nec iudicio Medicorum ulla arte juvari possint, incapaces sunt Matrimonij; & conf. invalidè illud contrahunt. Gloss. in l. sed est questum 6. v. nec atas ff. de Liber. & posthum. Host. in c. 2. h. tit. fin. Alex. de Nevo ibid. n. 4. Sylv. v. Matrimonium 8. q. 16. dist. 3. Gutier. l. 1. qq. Can. c. 16. n. 19. Sanch. l. 7. de Matr. D. 92. n. 24. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 7. Barbof. in c. 2. h. tit. n. 6. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 2. n. 5. & receptissima DD. sententia. At si non sint ita exhausti, sed semen verum adhuc possint emittere, etiam decrepiti Matrimonium inire possunt, prout sumitur ex can. nuptiarum 41. caus. 27. q. 1. l. sancimus 27. c. de Nupt. & habet usus Ecclesie, quo passim admittuntur senes ad contrahenda Matrimo-

Matrimonia in quacunque ætate: unde Leges Julia, & Papia, quibus viri sexagenarij, & feminae quinquagenariæ à conjugijs arcebantur, censeri debent fuisse correctæ. Sanch. D. 92. cit. n. 19. & seqq. Gutier. c. 112. n. 12. Palao §. 2. n. 4. Vivian. in c. 2. §. siue sit prop. fin. Canif. ibid. n. 2. Gonzal. in c. 5. n. 5. Zoel. hic n. 1. Engl n. 3. König n. 9. Ratio est, quia licet semen eorum plerumque sit infœcundum, hoc tamen solum est ex accidenti ob defectum caloris, qui tamen arte Medica sæpe restaurari potest, ita, ut etiam prolem interdum suscipiant, ut probant exempla Manassæ Numidiæ Regis, Catonis Censorij, & Uladislai Regis Poloniæ, quorum primus post octoginta sex annos, alter anno octogesimo octavo ætatis filium genuit, tertio verò nonagenario duo filij nati sunt, Uladislauus, & Casimirus, prout ex *Tiraquello* refert Canif. n. 2. cit. Et esto, restaurari defectus caloris nequeat, sunt tamen veri coitûs capaces, & Matrimonium non tantum ad generationem prolis, sed etiam remedium incontinentiæ institutum est. Et hoc in femina, quantumcunque vetula, certius est; quia frigiditas, coitum viri senis impediens, ipsi non obstat, utpote quæ patiens est, & semen recipit, ad quod calor juvenilis minimè desideratur. Sylv. V. Matrimonium 8. q. 16. dist. 4. fin. Cucch. l. 5. Inst. major. tit. 12. n. 262. Barbof. in l. 1. p. 1. n. 97. ff. solut. Matr. Sanch. l. cit. n. 22. Gutier. n. 14.

34. Sequitur 3. Matrimonium quoque validè contrahere steriles, ut contra Felin. in c. cum sit n. 15. §. demum scito, de for. compet. teste Sanch. D. 92. cit. n. 26. recepta ab omnibus TT. & Juris Pontificij Professoribus sententia sustinet cum S. Thom. in 4. dist. 34. q. un. art. 2. ad 3. quod probat 1. exemplum S. Elisabeth Matris S. Joannis Baptistæ, cujus Matrimonium cum Zacharia subsistit, licet illa esset sterilis Luc. 2. 2. Usus Ecclesiæ; nunquam enim auditum est, quòd illa Matrimonium aliquod dissolverit ratione solius sterilitatis. 3. Ratio; cum enim ad actum conjugalem verè potentes sint, non est, cur negetur verum Matrimonium cum, & inter illos intercedere posse. Sanch. l. cit. Gutier. n. 16. Conink n. 86. Palao §. 2. n. 3. Zoel. hic n. 1. Engl n. 3. König n. 10. Reiffenstuel n. 17. & 18. Neque obstat 1. Autoritas S. Augustini relati can. solet. 6. caus. 32. q. 2. ubi censere videtur, non esse Matrimonium, quando spes sobolis deficit; nam textus iste solum loquitur de casu, quo in pactum deducitur conditio, ut vitetur proles, quæ conditio, cum sit bonis Matrimonij contraria, non est mirum, quòd illud vitiet. Non obstat 2. Textus c. accepisti 1. b. tit. ubi clamante muliere, se velle esse matrem, dissolvitur Matrimonium, & datur ipsi potestas nubendi R. P. Schmalzgrueber L. IV.

alteri; nam ut ea verba cum S. Thoma, & D. Bonaventura explicat Sanch. l. cit. sensus eorum est, Volo cognosci à viro. Non obstat 3. Quòd in sterilibus natura frustratur sine primario Matrimonij, cum ex eorum copula non sequatur generatio prolis, vel speretur secutura; sufficit enim, quòd obtineat finem secundariam, ut in senibus præc. dictum est.

Sequitur 4. Validè contrahere Matrimonium mulieres, quæ aptæ ad copulam quidem sunt, parere tamen non possunt sine vitæ periculo, vel non nisi foetum mortuum. Sanch. D. 92. cit. n. 28. & 29. Gutier. c. 112. n. 17. & 18. Conink D. 31. n. 86. Palao p. 14. §. 1. n. 13. Pirhing hic n. 5. quia, ut validum sit Matrimonium, satis est, quòd contrahentes suapte naturâ apti sint ad copulam perfectam, quæ aptitudo in præsentis casu supponitur non deesse. An verò talis mulier licitè nubat, distinguendum est; nam si aliàs pateretur graves tentationes, præsertim cum periculo succumbendi, tali casu etiam licitè nuberet, ut notat Conink l. cit. quia non tenetur dicta incommoda cum tanto suo malo superare. Secluso autem periculo incontinentiæ, nuberet illicitè, ne sine causa suam vitam, & prolis salutem exponat præsentis periculo. Neque tamen hinc inferas, Matrimonium ab ea invalidè contrahi; nam ad ejus valorem sufficit, quòd copula ipsi secundum se, & ex natura sua sit licita, tametsi ex accidenti fiat illicita, ut patet in eo, qui Voto Castitatis ligatus contrahit Matrimonium. Nec tali casu fit injuria proli, quæ mortua edenda putatur; quia hoc est præter intentionem conjugum, qui suo jure utuntur. Accedit, quia probabile est secundum D. August. l. 5. contra Julianum c. 8. tali proli melius esse sic esse, quàm omnino non esse. Conink n. 87.

Sequitur 5. Etiam in articulo mortis constitutum posse validè contrahere Matrimonium; nam ita habet praxis Ecclesiæ, quæ concubinario, in hoc articulo constituto, si aliunde impeditus non sit, permittit ducere concubinam, non tantum favore prolium, ex ea susceptarum, ut fiant legitima, sed salutis etiam Spirituales ipsius infirmi, qui ob nimium affectum in concubinam, & defectum, aut maximam difficultatem propositi serij ab ea recedendi de animæ suæ salute non parum periclitaretur, nisi periculum hoc tolleretur per initum cum ipsa Matrimonium; Sanch. l. 7. de Matr. D. 105. n. 3. Gutier. c. 118. n. 1. Conink n. 88. Laym. c. 11. n. 6. Palao §. 2. n. 6. Engl hic n. 4. Pirhing n. 6. König n. 11. Wiestner n. 34. fin. Reiffenstuel n. 20. Ratio est, quia potentia ad actum conjugalem adhuc perseverat, licet hunc vis morbi impediatur; unde quamdiu vis morbi potentiam istam esse destructam non constat, Matrimonium pro valido haberi debet.

Uu

bet.

bet. Aliter loquendum, si morbus etiam potentiam hanc omnino destruxisset, ita, ut nulla humana arte restaurari posset; tunc enim pro absolute impotente habendus esset, & Matrimonium contractum esset invalidum, ut *suprà* n. 33, de Sensibus dictum est. Laym. cit. n. 6. § 7.

37 *Sequitur* 6. Non habendum pro impotente, & conf. Matrimonium ab eo contractum valere, si vir non totum semen possit intra vas fundere, sed partem duntaxat; quia ea feminis pars, intra vas recepta, sufficiens est ad consummandum Matrimonium, & efficiendum, ut vir cum sua uxore fiat una caro. Gutier. c. 112. de Matr. n. 9. Idem dicendum de femina; nam hæc pro potente habenda est, si semen recipere possit intra vas, quamvis semen susceptum retinere nequeat: sed habenda erit pro sterili. Gutier. l. cit. n. 10.

38 *Queritur* 2. Qualis Impotentia coëundi dicimur Matrimonium? 2. Distinguendum est, an Impotentia temporanea solum sit, an verò perpetua. Si temporanea solum sit, certò non dirimit Matrimonium, undecunque demum illa proveniat. Sanch. l. 7. de Matr. D. 92, n. 2. Gutier. c. 112. de Matr. n. 1. Conink D. 31. n. 82. Palao tr. 28, D. 4. p. 14. §. 2. n. 1. Vivian. in c. 1. h. tit. pr. Vallenf. hic n. 2. Engl. n. 2. Schambog. n. 12. König n. 12. Reiffenstuel n. 11. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2, n. 97. & colligitur ex c. fraternitatis 6. v. *quamvis igitur h. tit.* Ratio est, quia tales non sunt absolute impotentes ad actum conjugalem, ad quem se immediate obligant, sed tantum ad tempus, ergo possunt in ordine ad illum actum potestatem sui corporis tradere, licet modò illum actum exercere non possint. *Et procedit* istud, etiamsi talis Impotentia temporanea sit ignorata ab altero contrahente; adhuc enim minimè obstat valori Matrimonij, cum nullum Jus valorem eidem tollat: non *Ecclesiasticum*; quia hoc potius eidem favet c. fraternitatis 6. h. tit. ubi indistinctè deciditur per impotentiam temporaneam Matrimonium non irritari. *Non naturale*; quia hujusmodi Impotentia temporanea non tollit simpliciter finem Matrimonij, sed secundum quid, scilicet pro aliquo tempore, ac proinde non efficit involuntarium simpliciter, sed secundum quid, instar erroris in qualitate. Sanch. D. 92, n. 4. Gutier. c. 112. cit. n. 3. Vallenf. n. 2. *Et binc sequitur*, Matrimonium, inter impuberes contractum, modò aliunde inhabiles non sint, seclusa speciali Constitutione Ecclesie, id irritante futurum fuisse validum; & ideo Pontifex cum ijs ad id, in ea ætate contrahendum, dispensare potest, ut sumitur ex c. ubi non est 2. fin. de Despons. impub. *Neque obstat*, quòd inhabilis ad solvendum etiam inhabilis sit ad promittendum; nam id verum tantummo-

do est de eo, qui omnino, & perpetuè est inhabilis, non verò de eo, qui in præsentia solvendo non est, si spes sit, illum fore in futurum solvendo. Possiet tamen intervenire aliqua culpa respectu impotentis ratione deceptionis conjugis potentis, si Impotentia illa diu duratura esset, & ei non detegeretur. Si tamen alter potens Impotentiam illam aliunde resciret, temporaliter impotens cum eo contrahendo non peccaret, etiamsi Impotentiam illam ipsi non detegeret; quia juxta Regulam, cum, qui certus est, non oportet amplius certiorari; & *fraus, & injuria scienti non fit*. Gutier. c. 112. cit. n. 4. Palao §. 2. n. 9.

Si verò Impotentia sit perpetua, videndum est, an solum sit respectiva, an verò absoluta. Si primum, dirimit Matrimonium respectu illius, vel illarum solum personarum, respectu quarum Impotentia datur. Gloss. in c. fraternitatis 6. v. *simili, & V. debeat h. tit.* Abb. *ibid.* n. 19. § 20. Sanch. l. 7. de Matr. D. 93, n. 3. Gutier. c. 112. de Matr. n. 19. § 20. Conink D. 31, n. 81. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 3. §. *sequitur* 2. Palao tr. 28, D. 4. p. 14. §. 3. n. 2. Wex Ariadn. p. 5. tr. 2. §. 4. n. 11. Zæf. hic n. 4. Schambog. n. 11. König n. 14. Wiestner n. 27. Reiffenst. n. 10. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2, n. 99. & sumitur ex c. fraternitatis cit. Ratio est, quia Matrimonium respicit individuum, & determinatam personam, cum qua Matrimonium ineundum est, ergo si respectu illius quis potens sit, etsi respectu aliorum sit impotens, tenebit Matrimonium; quia jam ipsi obligatio ad actus conjugales non impossibilis erit cum illa, cum qua Matrimonium contrahit: plus autem ad valorem Matrimonij non requiritur, ergo &c. *Ex quo sequitur*, casu, quo Titius cum Bertha contraxit Matrimonium, & post contractum per legitimas probationes ostendatur, quòd ipse respectu istius sit respectivè impotens, ei, dissoluto hoc Matrimonio, permittendum, ut, si velit, contrahat cum alia, respectu cujus ipse est potens.

Si secundum, & Impotentia sit absoluta, præcedatque contractum Matrimonij, illud dirimit respectu omnium. Ita DD. cit. Deciditur c. accepisti 1. §. *sequ.* h. tit. Accedit *Motus proprius Sixti V.* incipit *Cum frequenter editus 27. Jun. 1587.* & per se patet; nam de intrinseca ratione, & essentia Matrimonij est obligatio, seu traditio corporis ad usum, & copulam conjugalem is autem, qui absolute, & perpetuè impotens est, non potest se obligare ad dandum, vel tradendum corpus suum ad copulam; impossibilium enim nulla est obligatio Reg. 185. ff. de R. J. & nemo potest plus Juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur, Reg. 79. in 6.

Porro quæ de vi dirimendi Matrimonij contrahendum, quam Impotentia per-

Sanctum tum respectiva, tum absoluta habet, dicta sunt haecenus, procedunt 1. quacunque ex causa fuerit orta hujusmodi Impotentia perpetua; nam etiam ex maleficio orta Matrimonium dirimit, si ejus contractum praecesserit, ut constat ex *can. fin. caus. 33. q. 1.*, cujus verba, quamvis ex quodam Archiepiscopo desumpta sint, usu tamen Ecclesiae quoad hoc tanquam textus recepta sunt. Idem constat ex *c. fin. b. tit.* quem textum universi scribentes de Impedimento maleficij intelligunt, dempto Innocentio, qui de Impedimento frigiditatis eundem explicat, Sanch. *l. 7. de Matr. D. 94. n. 8. pr.* Gutier. *c. 113. n. 1.* Censetur autem Maleficium perpetuum, si non possit auferri per opus humanum, nisi per aliud maleficium, vel per miraculum; secus, si per Exorcismos Ecclesiae, vel à solo ejus auctore, sed modo licito, Gutier. *n. 5.*

¶ 6. In dubio, quando constare nequit, an sit perpetuum praedictum Impedimentum maleficij, vel temporale, praesumetur esse perpetuum, & dissolvitur Matrimonium, quando per triennium conjuges copulae carnali dederunt operam, nec perficere eam poterunt *c. fin. cit.* Sanch. *n. 12.* Gutier. *n. 7.*

¶ 2. Procedit 2. Sive Impotentia illa contrahentibus cognita fuerit, sive non; quia ea conjunctio repugnat mutuae corporum traditioni ad usum conjugalem, in qua consistit substantia Matrimonij. Gutier. *c. 114. de Matr. n. 1.* Palao *tr. 28. D. 4. p. 14. §. 2. n. 1.* Schambog. *hic n. 7.* Hoc tamen inter eum, qui scienter cum impotente Matrimonium contrahit, & inter illum, qui ignoranter contrahit, discrimen interjacet, quod ille, qui ignoranter contraxit, relictus alterius impotentia, permittatur Matrimonium contrahere cum alia; ille autem, qui contraxit scienter cum impotente, jubeatur cum illa habitare, ut frater cum sorore, ut habetur *c. consultationi 4. b. tit.* & notat Vivian. *ibid.* Honor. *hic n. 4.* Pirhing *n. 9.* Schambog. *n. 9.* Reiffenstuel *n. 61.* quamvis aliqui ad sic cohabitandum probabilius putent nullam dari etiam in hoc obligationem, sed tantum ad alimenta hujusmodi conjungi, ob impotentiam relictæ, praestanda: de quo *infra n. 59. & seqq.*

¶ 3. Procedit 3. Etiam si mulier, quæ cum impotentia perpetua contraxit Matrimonium, postea per miraculum sanetur; nam adhuc est, & manebit Matrimonium illud invalidum, nisi vir ejus per novum consensum denuo cum illa contrahat. Aliud est, si mulier per maleficium sit reddita impotens, & per ordinarios Ecclesiae Exorcismos postea sanetur; nam hoc ipso tunc apparet, temporalem tantum fuisse Impotentiam, & Matrimonium ab initio fuisse validum, Gutier. *c. 112. n. 22.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 2. coroll. 2.* Pirhing *hic n. 12.* Schambog. *ibid. n. 13.*

B. Schmalzgrueber L. IV.

¶ 4. Procedit 4. Et si arctitudo mulieris per sectionem cum periculo vitae sanari possit, & hanc mulier subire parata sit; adhuc enim Matrimonium tale nullum est. Laym. *l. cit. coroll. 1.* Ex quo sequitur, quod vir, non expectato incisionis ita periculosa eventu, separationem petere, atque ad alias nuptias transire possit, quippe cum priores ob defectum potentiae fuerint irritae, Sanch. *l. 7. de Matr. D. 93. n. 20.* Laym. *coroll. 1. cit. Pirhing n. 25. fin.* Contra si iudicio Medicorum Impedimentum removeri absque gravi periculo vitae per opus humanum, & licitum possit, Matrimonium tale subsistet, tamen si patiens Impedimentum renuat curationem; quia Impedimenti perpetuitas non pendet ex voluntate patientis impedimentum, neque ex eo, quod tollatur, vel non tollatur, sed ex eo, quod, spectata rei naturâ, tolli, vel non tolli possit absque vitae periculo. Sanch. *n. 15.* Palao *§. 1. n. 5.* Quando autem Medici dubij sunt, an ex medicamentis apponendis ad removendam Impotentiam periculum mortis subfit, censendum est subesse. Gutier. *c. 112. n. 27.* cum *citt.*

¶ 3. An Matrimonium dirimat Impotentia perpetua ad copulam, si hæc superveniat Matrimonio? Certum est, non dirimere, si superveniat Matrimonio jam consummato, ut habetur *can. hi qui 25. caus. 32. q. 2.* propter omnimodam Matrimonij istius indissolubilitatem.

Dubium est, an dissolvat Matrimonium Impotentia superveniens Matrimonio rato solum? Affirmant Gratian. *in sua Summ. caus. 33. q. 1.* Sprenger *Malef. p. 1. q. 8.* Alex. Carrer. *l. 5. de Spons. c. 18.* & suaderi videtur *1. can. quod proposuisti 18. causa 32. q. 7.* ubi Gregorius III. concessit cuidam licentiam migrandi ad aliud Matrimonium propter impotentiam perpetuam, uxori priori, ut quidem DD. hi textum praesentem explicant, supervenientem. *2. c. ex litteris 3. b. tit.* ubi Alexander III. potestatem fecit alterius Matrimonij ineundi cuidam, cujus uxor ante consummationem reddita fuit copulae inepta. 3. Ratio, quia non minus requiritur ad Matrimonij conservationem, quam ad ejus essentiam, atque Matrimonij essentia consistere nequit, si initio adsit perpetua Impotentia coeundi, ergo &c.

Sed dicendum, nec Matrimonium ratum dirimi per quamcunque Impotentiam supervenientem. Ita Gloss. *in c. ex litteris cit. V. contraxit, & V. à natura,* Ancharan. *ibid. in fin.* Abb. *n. 3.* Alex. de Nevo *n. 2.* Brunell. *de sponsal. concl. 28. limit. 5. n. 21.* Sylv. *V. Matrimonium 8. q. 16. dist. 8.* Sanch. *l. 7. de Matr. D. 102. n. 3.* Gutier. *c. 116. de Matr. n. 1.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 3. not. 3.* Vivian. *in c. ex litteris cit. prop. fin.* Barbof. *ibid. n. 2.* Gonzal. *in c. 5. n. 7. & 8.*

W u 2

Val

Vallens. *bic n. 3.* Zoel. *n. 4. su.* Honor. *n. 3.* Engl. *n. 3. § 9.* Pirhing. *n. 21.* Schambog. *n. 18.* König. *n. 13.* Wiefner. *n. 29.* Reiffenstuel. *n. 12.* & sumitur ex *can. si uxorem 18. caus. 32. q. 7.* & *can. bi qui cit.* quorum utroque, præsertim posteriore, negatur, quod Matrimonium contractum, superveniente quacunquē infirmitate, vel defectu, solvatur. *Conf.* Nam ut apud melioris notæ DD. receptum est, Matrimonium ratum non solvitur quoad vinculum, nisi Professione Religiosa, & dispensatione Pontificis, cui et si ejusmodi Impotentia superveniens justam præbeat causam, non tamen sine illa Matrimonium ratum dirimit.

47 Neque obstant textus, & ratio in contrarium allegata. *Ad 1.* Ibi sermo est vel de muliere correpta infirmitate arctitudinis, ac propterea ad Matrimonium contrahendum jam antè inhabili, vel de Matrimonio ob supervenientem impotentiam dissoluto per Dispensationem Apostolicam, quia ratum solummodo erat, ut dictum est *suprà Tit. 3. n. 10.* *Ad 2.* Relatum ibi rescriptum Alexandri III. loquitur de Impotentia Matrimonium antecedente, ut notant *ibidem* Gloss. *V. contraxit*, Barbof. *n. 2.* Gonzal. *n. 2.* & patet ex textu ibi, *Si vitium illud mulier à natura contraxit.* *Ad 3.* Multa sunt necessaria ad rei essentiam, quæ ad conservationem illius minimè desiderantur.

48 Quæritur 4. An licitus sit usus Matrimonij, cui Impotentia perpetua supervenit? *n.* Cum distinctione: Vel enim Impotentia illa solum est ad generationem prolis, vel etiam ad copulam.

Si primum, exploratum est, licitum conjugibus per se loquendo esse usum Matrimonij; quia tali casu obtinetur saltem finis secundarius Matrimonij, nempe sedatio concupiscentiæ. Sanch. *l. 7. de Matr. D. 102. n. 7.* Excipiunt nonnulli casum, quo femina prolem, ex marito conceptam, semper mortuam, & cum manifesto vitæ periculo in lucem edit. Sed etiam hoc casu licitam esse uxori tam redditionem, quam petitionem debiti, docent Sanch. *l. cit. n. 8. § 11.* Conink *D. 31. n. 87.* Palao *tr. 28. D. 4. p. 14. §. 2. n. 12.* Rationem dant, tum quia periculum hoc certum non est; tum verò quia hoc casu periculo isti præponderat periculum incontinentiæ, & animæ tum propriæ, tum consortis detrimentum, cui Matrimonialium actuum privatione ipsa cum consorte exponeretur. An verò hujusmodi uxor marito petenti etiam teneatur debitum reddere cum tali periculo, placet doctrina P. Conink *l. cit. n. 86.* juxta quam tali casu debitum uxor non tenetur reddere, si bona fide contraxit, & à thoro mariti separari vult: secus enim tenebitur reddere; quia non potuit contrahere, nisi ad hoc se obligando, alioquin gravissimè maritum deci-

peret volendo invitum obligare ad reddendum debitum sine jure petendi. Idemque est, quando vult eodem thoro cum marito uni; quia alias hunc gravissimis tentationibus exponeret.

Si secundum, iterum distinguendum est, an dubium sit, si sine Impotentia hæc temporalis, vel perpetua, an verò certum. *Si dubium est,* licitum est conjugibus conari ad copulam, quamvis per accidens, ac præter intentionem extra vas semen effundatur, idque tamdiu, quamdiu est spes probabilis feminandi intra vas. Sanch. *l. 9. de Matrim. D. 17. n. 20. § 24.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 4.* Palao *tr. 28. D. 4. p. 14. §. 2. n. 11.* Ratio est, quia tales conjuges dant operam rei licitæ, procurando copulam sibi possibilem, & permissam: & si licitum est conari ad copulam, quando Impotentia præcedit Matrimonium, adeoque dubius est Matrimonij valor, usque dum de ea factis confiter, multò magis id licebit, quando Impotentia subsequitur Matrimonium, & valor istius certus est.

Si verò certum sit, quòd Impotentia superveniens Matrimonio sit perpetua, Gaëta in *can. ad limina 30. q. 1. §. 4. n. 539.* Sanch. *l. 7. D. 102. n. 6. § 7.* Laym. *n. 4.* Palao *n. 5.* Wiefner *n. 33.* Reiffenstuel. *n. 65.* tertiam distinctionem adhibent: Vel enim impotentia hæc provenit ex testium, aut feminis defectu; & tunc ajunt licitam esse ipsis debiti redditionem, & ipsam etiam exactionem; quia per accidens est non posse veram copulam conjugalem habere, verumque semen effundere. Vel contra impotentia illa aliunde proveniens, & talis est, ut ad seminandum quidem non impotentem faciat, impediatur autem feminis intra vas receptionem: & tunc illicitus esse coitus, eo quòd virile semen extra vas effusum fraudetur contra naturam debito sibi sine, nec ipsa copula conjugalis sit, nec jure Matrimonij innitatur, sicut innititur habita intra vas.

Ex cæteris actibus hujusmodi conjugibus, non potentibus seminare intra vas, illi tantum permitti sunt, ex quibus sperant aut non effundendum semen, aut effusum quoad partem saltem vase foemineo recipiendum; contra prohibiti ipsis sunt actus tales, ex quibus certò scitur, quòd feminis effusio extra vas secutura sit, ita, ut nulla illius pars intra illud recipienda speretur. *Ratio est,* quia copula conjugibus post Matrimonium contractum solum licita est intra vas legitimum; igitur ejusmodi actus erunt ipsis illiciti, ex quibus receptionis spes nulla haberi potest: cæteri autem licebunt; quia cum sint veri conjuges, omnes cæteri actus censentur ipsis esse permitti, ex quibus pollutionis periculum non timetur. *Neque obstat,* quòd ejusmodi actus ad copulam referri nequeant; possunt enim fieri ad

ad sedandam concupiscentiam, & ad exhibenda mutui amoris signa.

52 Quæritur 5. An validum sit Matrimonium, initum ab Hermaphrodito, sive eo, qui utroque sexu pollet? *Certum est esse validum, si talis Hermaphroditus secundum sexum, secundum quem contrahit, non sit aliunde impotens.*

Dubium solum est, secundum quem sexum ille possit contrahere? In quo opus distinctione est: Vel enim unus sexus in eo prævalet, vel neuter. si neuter, eligere poterit, juxta qualem sexum Matrimonio jungi velit, num tanquam vir, an tanquam foemina: & tunc ex sua determinatione habebitur pro mare, vel pro foemina, ut docent Gloss. in can. si testes 2. §. ad testimonium caus. 4. q. 3. Sylv. P. Hermaphroditus in suo, Tabien. ibid. fin. Major. l. 2. de irregul. c. 25. n. 16. Henric. l. 14. de irregul. c. 2. n. 6. fin. Sanch. l. 7. de Matr. D. 106. n. 1. §. 6. Gutier. c. 119. de Matr. n. 1. Conink D. 31. n. 29. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 5. n. 1. Barbof. in c. 2. h. tit. n. 5. Zoesl. hic n. 6. Engl n. 5. Pirhing n. 3. Wiestner n. 35. Reiffenstuel n. 23. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2. n. 106. Ratio est, quia cum utroque sexu polleat, & uti utroque simul non possit, possit autem utroque disjunctivè, & æqualiter, rectè permittitur uti illo, quo uti ipse, adhibito peritorum, præsertim Medicorum, aut matronarum consilio vult, dummodo alterius sexus usui perpetuò renuntiet, præstito Juramento: quod ei à Judice Ecclesiastico deferendum, ex Hostiensis rectè monet Sanch. n. 1. cit. Gutier. n. 1. & alij; neque enim electione semel facta, variare potest, & velle altero sexu uti, ut cum cit. Sanchez advertunt Conink n. 29. Pirhing n. 3. Wiestner n. 35. fin. Et quidem Sanch. l. cit. n. 9. Gutier. n. 3. existimant reum esse peccati mortalis Hermaphroditum, in quo uterque sexus par est, si semel electo uno sexu, & juxta illum Matrimonio contracto, viduus effectus, juxta alterum sexum Matrimonio copuletur. Et hinc Parochus hujusmodi nuptijs, tanquam interdictis debet suam præsentiam negare, licet contractæ sint validæ, cum Jure naturæ valeant, nec positivo Ecclesiæ irritentur.

53 Si verò unus in eo sexus prævaleat, certum est, posse secundum illum contrahere validè; quia secundum illum censetur vir, vel foemina l. queritur 10. ff. de stat. bom. Sanch. n. 4. Gutier. n. 1. Conink n. 29. Palao n. 2. Zoesl. n. 6. Engl n. 5. König n. 8. Reiffenstuel n. 23. Atque ita si prævaleat sexus masculinus, contrahere poterit ut masculus; & si prævaleat foemininus, contrahere potest ut foemina. An verò validè Matrimonium possit contrahere secundum sexum debiliorem, e. g. foemininum, cum ei prævaleat masculinus, in controversiam trahitur. Negant ex DD, citi, plerique

cum Barbof. in c. 5. h. tit. n. 5. & Clericat. de Sacr. Matr. decis. 32. n. 51. ex ratione; quia cum Hermaphroditus à sexu prævalente vir reputetur, contrahendo cum alio viro, contraheret cum persona ejusdem sexus. Matrimonium autem, inter ejusdem sexus personas contractum, ipso Jure naturæ irritum est; ergo &c.

Sed melius cum Pont. l. 7. de Matr. c. 54. 65. n. 2. Hurtad. D. 22. diff. 10. fin. n. 35. Palao p. 14. §. 5. n. 3. Perez. D. 36. sect. 13. n. 4. Wiestner hic n. 36. Reiffenstuel ibid. n. 24. Magnif. P. Schmier l. cit. n. 112. adhibetur distinctio: & siquidem tali casu sexus foemineus ita debilis sit, ut eum ad copulam carnalem perfectam cum viro impotentem reddat, certum est, Matrimonium secundum illum non posse contrahi validè. Secus, si secundum utrumque sexum ad coitum potens sit: quia tali casu potentiam foemineæ talis Hermaphroditus habet; is autem, qui potentiam foemineæ habet, nullo Jure prohibetur inire cum viro conjugium, saltem, si diversi sexus usui, præstita cautione, perpetuò renuntiavit: vel si illicitum sit ipsi tale conjugium, saltem non erit irritum.

Porro, quinam sexus prævaleat, ex inspectione, à peritis facienda, est judicandum: si verò post hanc adhuc dubitetur, quisnam sexus prædominans sit, standum est ipsiusmet Hermaphroditi dicto, utpote qui de præsentis rem plus, quam alij cognoscere valet: imò Medici judicare debent juxta ea, quæ ipsemet de se asseruerit. Quodsi adhuc res in æquilibrio sit, & judicari nequeat, uter sexus prævaleat, censendum est sexum esse æqualem, quod æquæ rationes sint pro utroque sexu: & hinc eo casu eligere Hermaphroditus poterit, in quonam sexu velit contrahere, ut dictum est n. 52. Sanchez n. 2. §. 9.

56 Quæritur 6. Utrum, qui dubitat, sime potens, vel impotens, licetè contrahere Matrimonium possit? Affirmat licetè contrahere Palacios in 4. dist. 34. q. 1. concl. 2. in fin. nixus textu c. laudabilem 5. & c. fin. h. tit. ubi ad ejusmodi dubium tollendum ab Ecclesia conceditur experimentum triennale. *Sed minus bene: nam tempus istud solum indultum est ab Ecclesia ad explorandum valorem Matrimonij, prius legitime contracti, quando post ejus contractum suboritur dubium de impotentia contrahentium utriusque, vel alterutrius; cum enim tunc, antequam de valore ejusdem, vel nullitate constet, neque ratum haberi, neque dissolvi illud possit, meritò indulgetur hoc tempus, ut interea explorari possit, an revera Impotentia perpetua dirimens Matrimonium subsit.*

Quare dicendum, licetè hoc casu non posse contrahi Matrimonium, antequam ejusmodi dubium deponatur. Ita Sanch. l. 7.

de Matr. D. 103. n. 10. Gutier. c. 116. de Matr. n. 3. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 7. n. 1. Wiefner hic n. 37. Reiffenstuel *ibid.* n. 26. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2. n. 119. § 120. Ratio est, quia tali dubio stante, contrahens Matrimonium necessitatem contrahit exercendi actus, de quibus rationabiliter dubitari potest, an fornicarij, vel conjugales sint: proinde gravem infert injuriam illi, cum quo Matrimonium contrahit, nec minorem Sacramento quod periculo nullitatis exponit.

18 An verò cum tali dubio Impotentiae Matrimonium ineunti liceat debitum conjugale petere, an solum reddere, aliud dubium est. Palacios *l. cit.* putat, tantum licitam ipsi esse redditionem, non verò petitionem. Sanchez autem n. 10. *cit.* existimat licere ipsi tam redditionem, quam petitionem: & hoc quamvis uterque mala fide illud injerit: non quidem ratione possessionis, quae mala fide incipienti minimè suffragatur; sed quia jus Matrimonij valor necessarìo discutiendus est; at quando de Impotentia non constat, nullo alio modo dubium id discuti potest, nisi habità copulà; igitur ut contrahentibus, & Ecclesiae consistere possit, an validè, vel invalidè contraxerint Matrimonium, redditio, & petitio debiti iisdem intra tempus à Jure praescriptum debet esse licita.

59 Quæritur 7. An Matrimonium contrahens cum impotente obligetur saltem ad cohabitationem, & exhibenda obsequia conjugalia, quæ potest? R. cum distinctione: Vel enim uterque Matrimonium bona fide, sive cum ignorantia hujusmodi Impedimenti contraxit vel cum scientia illius.

Si primum, & castè vivere communi consensu velint, ita sibi mutuo cohabitare possunt, ut rectè Sanch. *l. 7. de Matr. D. 97. n. 4.* Gutier. c. 114. n. 2. Conink *D. 31. n. 83.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 4. fin.* Reiffenstuel *hic n. 62.* & apertè decisum est *e. laudabilem 5. b. tit.* ubi Cælestinus III. de Matrimonio, cum frigido ignoranter contracto, agens, Si, inquit, *ambo consentiant simul esse, vir eam, etsi non ut uxorem, saltem habeat ut sororem*: quod confirmatur ex motu proprio Sixti V. supra allegato. Sed tunc non licent eis tactus, qui solutis interdicuntur, eò quòd revera conjuges non sint. Sanch. n. 4. *cit.* Gutier. n. 3. Reiffenstuel n. 63. Et hinc quando incontinenter vivunt, vacando tactibus, aut in eodem lecto dormiunt, nullatenus permittendi sunt sic manere, ut constat ex *Motu proprio cit.* Imo stante tali periculo incontinentiae, tenentur reclamare ipsimet contrahentes, & petere, ut autoritate Ecclesiae dissolvatur Matrimonium hoc putatitium, Sanch. n. 8. Quia verò hujusmodi confederatio periculosissima, inter juvenes praesertim, est, ideo illa non facile est concedenda, Sanch. n. 6. § 7.

Si secundum contingat, & Matrimonium cum Impedimento Impotentiae contrahatur scienter, non pauci existimant, sic contrahentes teneri tanquam fratres convivere, & praestare sibi invicem alimenta: idque ob *c. consultationi 4. b. tit.* ubi Lucius III. Romana, inquit, *Ecclesia consuevit in similibus judicare, ut quas tanquam uxores habere non possunt, habeant ut sorores.* Et hoc procedere existimant, sive unus tantum impotentiae suae conscius fuerit, & sic deperit secum contrahentem, sive ambo conjuges tempore initi matrimonij sciverint Impotentiam: primum, quia fraus sua nemini patrocinari debet; alterum ob Regulam, *Si non valet, quod ago, ut ago, valeat omni meliori modo, quo potest*; possunt autem pacisci de perpetua inter se societate, etiam extra Matrimonium, secluso incontinentiae periculo; ergo &c.

Sed etsi hoc casu, si periculum incontinentiae, & vitae libidinosae absit, permitti iisdem possit, ut si ita velint, simul permanent, probabilius tamen non tenentur sic permanere: idque verum est, sive unus tantum, sive uterque contrahens Impotentiae fuerit conscius, ut pluribus alijs *cit.* advertit Sanch. *D. 97. cit. n. 10. § 12. & sequuntur Engl. hic n. 8. König n. 15.* nec enim contrahentium mens fuit, ad eam habitationem instar fratrum se invicem obligandi, sed ad verum Matrimonium; quare cum verum Matrimonium minimè fuerit, non est, cur inde obligatio surgat. Neque obstat *c. consultationi cit.* quia isto nullo indicatur praecipuum, sed solum permittitur, ut ita contrahentes secum, continentiam servatà, cohabitent, si ita velint communi consensu, ut textum illum cum alijs explicat Sanchez *l. cit.* Axioma n. praec. allatum solum procedit, quando hujusmodi intentio praesumi potest; secus, si magis certum sit, quòd agentes eam intentionem voluerint esse exclusam, prout exclusa praesumitur hoc casu, cum inducat cohabitationis obligationem valde onerosam, & periculosam.

Quæritur 9. An vita socialis, inter impotentes, cognitã ab initio impotentiam, inita, verum Matrimonium fit, aut esse de Jure possit? Affirmant Paludan. *in 4. dist. 30. q. un. art. 2.* Tholof. *Synt. l. 9. c. 12. n. 6.* Medin. *de Continent. l. 5. c. 74.* Pont. *l. 7. à c. 56.* & nonnulli alij tum VV. tum RR. quibus non obscure favet S. Thom. *in 4. dist. 34. q. un. art. 2. ad 4.* & apertius *3. p. q. 29. art. 2.* Nituntur *1. c. consultationi 4. & c. laudabilem 5. b. tit.* ubi mulier impotens, ut n. 59. dictum est, si Matrimonium cum ipsa, praesertim scienter contractum est, cum haberi nequeat ut uxor, jubetur haberi ut foror. *2. can. requisisti 2. caus. 83. q. 1.* ubi Gregorius Pontifex, postquam idem dixisset, quod in duobus cap. modò allega-

60
tis Lucius, & Caestinus, addit, Quodsi retinaculum conjugale voluerint rescindere, manent utrique innupti; igitur inter ipsos est retinaculum, seu vinculum conjugale; conf. verum Matrimonium. 3. Ratione; quia

Matrimonij essentia consistit in conjunctione animorum, quâ duo diversi sexus se mutuo obligant ad naturalem vitæ societatem arg. l. nuptias 30. ff. de R. l. atqui conjunctio ista stare etiam cum Impotentia potest; ergo impotentes in hunc modum validè contrahere Matrimonium poterunt. 4. Si

61
ultra hanc conjunctionem animorum exigeretur obligatio ad actus conjugales non apparet, quomodo inter B. V. & S. Josephum consistere potuerit verum Matrimonium, cum illa, & probabiliter etiam S. Josephus ob Votum Castitatis obligare se ad actus conjugales nequiverint. 5. Validè contrahunt aliqui cum Voto continentiae, & mutua obligatione nunquam petendi debitum, qui tamen moraliter impotentes sunt ad usum Matrimonij; ergo similiter validè contrahunt physicè impotentes. 6. Si potentia ad copulam esset de essentia Matrimonij, Impotentia superveniens illud dirimeret; hoc autem est falsum ex dictis n. 46. ergo &c.

63
Sed, etsi hujusmodi socialis vita, qua vir, & foemina, cognitâ ab initio impotentia, se obligant ad mutua obsequia, & foemina quidem ad inserviendum viro, vir autem ad ministranda alimenta foeminae, licet, secluso incontinentiae periculo, ut ex dictis ad quest. prec. constat, contrahi possit, negandum tamen, quòd talis contractus sit verum Matrimonium. Ita Sanch. l. 7. de Matr. D. 97. n. 2. Conink D. 31. n. 78. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 6. n. 3. Perez D. 37. sect. 4. Card. de Lugo Respons. mor. l. 1. dub. 31. Zoesl. bic n. 5. Wielner ibid. n. 41. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2. n. 139. §. 140. & passim DD. tum VV. tum RR. Offenditur 1. ex c. consultationi 4. b. tit. ubi Pontifex loquens de ijs, qui etiam scienter cum arctis, ideoque impotentibus ad copulam contraxerunt, dicit, quòd non possint has habere uxores. 2. Ex Motu proprio Sixti V. cujus tenor est: Mandamus, ut conjugia per quoscunque Eunuchos, & Spadones, utroque teste carentes, cum quibuslibet defectum illum sive ignorantibus, sive scientibus contrahi prohibeas; eosque ad Matrimonia contrahenda inhabiles auctoritate nostra declares, - - - & Matrimonia ipsa, sic defacto contracta, nulla, irrita, & invalida esse declares: quibus verbis Matrimonia, cum Eunuchis, & Spadonibus tam ignoranter, quàm scienter contracta, irrita pronuntiantur. 3. Ex Ratione; quia Matrimonium ex natura, & institutione suarefertur ad propagationem humani generis, sive ad actus ad istam ex se aptos, ut clarè indicatur Genes. 2. v. 24. ubi: Adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una: cui con-

cordat can. DEUS 12. caus. 31. q. 1. & illud quoque 11. de presump. & hinc vi Matrimonij, à se contracti, conjuges obligantur ad redditionem debiti; atqui actus isti impotentibus sunt impossibiles; ergo etiam impossibilis erit inter ipsos, & cum ipsis Matrimonialis contractus. 4. Ex absurdis; nam si Matrimonium consistere potest in sola conjunctione animorum sine obligatione tradendi corpus ad actum conjugalem, non est ratio, cur non etiam possit consistere inter patrem, & filiam, filium, & matrem, fratrem, ac fororem, socerum, & nurum &c. nam prædicta animorum conjunctio, & societas vitæ eis non adversantur; ergo &c.

Neque obstant Argumenta allata in 54 contrarium. Ad 1. in c. cit. dicuntur duo, videlicet impotentem non posse haberi ut uxorem; alterum eam habendam ut fororem: primo Sententia nostra apertè confirmatur; quia clarè significatur, quòd verum Matrimonium cum illa non intercedat secundo nobis non contradicitur; quia, ut n. 61. dictum est, ibi cohabitatio, secluso incontinentiae periculo, non præcipitur, sed solum permittitur, si in eam uterque consenserit. Ad 2. ibi nomine conjugalis retinaculi intelligitur non verum Matrimonij vinculum, sed putativum, ut patet ex textu; nam ibi permittitur rescissio conjugalis retinaculi; atqui contra naturam Matrimonij est, conjugium, semel validè initum, etiam ratum tantummodo, rescindi aliter, quàm Professione Religiosa, & Dispensatione Apostolica. Ad 3. patet ex Argumentis n. præc. allatis, quòd sola animorum conjunctio sine obligatione ad præstandos actus conjugales, si ab altero petantur, non sufficiat ad Matrimonium verum constituendum. Ad 4. B. V. virtualiter saltem consensit in obligationem tradendi corpus suum ad actus ejusmodi, si peterentur, idque sine periculo violandi Votum; quia ex revelatione Divina intellexit, eos à S. Josepho nunquam exigendos. Ad 5. Neg. Cons. quia moraliter solum impotentes habent corpora verè physicè potentia ad usum Matrimonij, & conf. illorum dominium, quod ab usu distinguitur, verè possunt tradere; secus est de physicè impotentibus. Ad 6. Neg. Sequel. plus enim requiritur ad jus aliquod primò acquirendum, quàm ad illud jam acquisitum retinendum.

66
Quæritur 10. Quo Jure Impotentia perpetua dirimat Matrimonium? Palud. in 4. dist. 30. q. 1. art. 2. n. 6. Major, ibid. dist. 34. q. 1. col. 2. concl. 3. D. Antonin. 3. p. tit. 1. c. 15. §. 3. col. 4. Angel. V. Matrimonium 3. Imped. 18. n. 2. Tabien. V. Impedimentum Imped. 12. n. 1. Armill. V. Matrimonium n. 47. Gaëta in can. ad limina 30. q. 1. §. 4. q. 118. n. 328. §. 329. Pont. l. 7. c. 31. §. 2. §. seqq. fol. 258. & nonnulli alij volunt, Matrimonium

nium per eam dirimi solum Jure positivo, præsertim Ecclesiastico. *Nitentur* præcipuè *c. quod sedem 2. b. tit.* ubi Alexander III. *Sicut puer*, inquit, *qui non potest reddere debitum, non est aptus conjugio, sic, qui impotentes sunt, minime apti ad contrahenda Matrimonia reputantur.* Unde subsumunt: atqui Matrimonium, quod pueri, seu impuberes inter se contrahunt, non est irritum Jure naturali, sed Ecclesiastico tantum, cum ad id dispensare Pontifex possit; ergo etiam Matrimonium, inter impotentes celebratum, tantum irritum erit Jure Ecclesiastico. *Conf.* sicut Impotentia temporalis se habet respectu temporis, quo ipso durat, ita se habet Impotentia perpetua respectu temporis totius vitæ; nam illa pro tempore, quo durat, non minùs impedit traditionem ad actus conjugales, ac eam impedit Impotentia perpetua pro toto tempore vitæ; atqui Impotentia temporanea Matrimonium dirimit solo Jure Ecclesiastico; ergo etiam Impotentia perpetua.

66 Sed meliùs dicitur, Impotentiam perpetuam dirimere Matrimonium Jure naturali. Ita S. Thom. in 4. dist. 34. q. un. art. 2. ad 1. Scot. *ibid.* q. un. pr. Sot. art. 2. concl. 1. Palacios D. 1. ad fin. Sylv. V. Matrimonium 6. q. 5. dist. 3. Sanch. l. 7. de Matr. D. 98. n. 2. Gutier. c. 112. de Matr. n. 2. Conink D. 31. n. 77. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 11. n. 1. Hurtad. de Matr. D. 22. n. 30. Palao tr. 28. D. 4. p. 14. §. 6. n. 1. Perez D. 37. sect. 9. n. 2. Barbol. in c. quod sedem cit. n. 2. Zœl. hic n. 4. Engl. 1. Pirhing. 7. König. 5. Schambog. n. 7. Wiestner n. 45. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 2. n. 123. & communissima cæterorum. Ratio est, quia contractus Matrimonialis essentialiter consistit in mutua traditione, & translatione Juris in corpus, mutuoque consensu in obligationem, non solum ad individuam vitæ societatem, sed etiam ad actus ex se aptos ad generationem proles, ut indubitatè desumitur ex Gen. 2. v. 24. & præsertim ex 1. Corinth. 7. v. 3. & 4. *Uxori vir debitum reddat &c. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir &c.* atqui is, qui Impotentia perpetuâ laborat, corporis sui jus ita transferre in alterum, & in obligationem ad ejusmodi actus consentire non potest, hoc ipso, quòd actus ad proles generationem apti ipsi impossibiles sint, per Reg. *impossibilem 185. ff. & Reg. nemo 6. in 6.* ergo

ipsi contractus Matrimonialis ex natura rei est impossibilis: id verò, quod natura rei repugnans est, est Jure naturali nullum & irritum; ergo &c. *Conf.* à paritate cum Emptione Venditione, quæ nullo Jure naturæ est, si fiat de re, quæ tradi non potest, aut in commercio hominum non est.

Proceditque hoc 1. etsi Impotentia ista sit perpetua respectivè solum ad certam, vel certas personas; nam his jus in corpus suum ad actus conjugales ex se aptos ad generationem proles non potest tradere, quòd respectu illarum isti impossibiles eidem sint. Sanch. D. 98. cit. n. 5. *Procedit 2.* ex quacunque causa Impotentia ista procedat, & conf. etiamsi procedat ex maleficio; qui etiam talis Impotentia actum conjugalem impossibilem reddit aliquando respectu omnium, aliquando respectu certarum solummodo personarum: & hinc necesse erit de illa discurre, sicut de Impotentia perpetua absoluta, & respectiva, quæ nascitur ex causa intrinseca. Sanch. n. 6. *Procedit 3.* Etiam de conjugijs Infidelium; quia Jure naturali obligantur etiam Infideles: conf. Matrimonium, ab ipsis inter impotentes contractum etiam ipsum erit irritum.

Ad Argumentum adverse Sententie ne 68 go paritatem inter Matrimonium contractum inter impuberes, & inter Matrimonium contractum cum impotente perpetuo; nam qui ob defectum ætatis ad exhibendos actus conjugales jam non est potens, subire tamen potest obligationem exhibendi illos, cum potens per ætatem effectus fuerit: contra qui laborat Impotentia perpetuâ, nunquam obligare se ad actus istiusmodi potest, hoc ipso, quia actus illi ponuntur ipsi esse in perpetuum impossibiles. Paritas dari potest in quacunque alia obligatione; nam etsi obligare se aliquis possit ad solvendum debitum, cui solvendo quidem nunc non est, erit autem solvendo, non tamen obligare se aliquis potest ad debitum solvendum, cujus solvendi semper incapax erit. *Ad Conf.* Eadem est responsio; nam Impotentia temporalis, etsi impediat, ne nunc exhiberi actus conjugales possint, quia tamen exhiberi poterunt, cessante illâ Impotentia, non excludit traditionem Juris in corpus, & obligationem ad actus conjugales, quam tamen simpliciter excludit Impotentia perpetua.